

ΠΑΝΑΓΙΑ ΣΟΥΜΕΛΑ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΛΟ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

Μία από τις αρχαιότερες εικόνες της Ορθοδοξίας. Έργο του Ευαγγελιστή Λουκά.

Το έτος 280 εγκατέλειψε την Αθήνα και έστησε το θρόνο της σε μία σπηλιά του όρους Μελά του Πόντου, όπου παρέμεινε επί 1551 χρόνια, μέχρι τη Μικρασιατική Καταστροφή.

Η εικόνα σώθηκε κατά θαυμαστό τρόπο και μετεκομίστηκε στην Αθήνα το 1931.

Το 1951 παρελήφθη από τους Ποντίους, οι οποίοι ανιστόρησαν τη νέα Μονή Παναγίας Σουμελά στο όρος Βέρμιο της Μακεδονίας.

Με βυζαντινή λαμπρότητα γιορτάστηκε και φέτος η Κοίμηση της Παναγίας Σουμελά. Ο Πόντος ζει στις καρδιές των Ποντίων.

Προετοιμασίες για το Ε' Παγκόσμιο Συνέδριο Ποντιακού Ελληνισμού

Τη βούλησή τους να προχωρήσουν στην πραγματοποίηση του Ε' Παγκοσμίου Συνεδρίου Ποντιακού Ελληνισμού τον Οκτώβριο του 2002 στη Θεσσαλονίκη, εξέφρασαν ομόφωνα οι συμμετέχοντες στην ημερίδα με θέμα "Νεοπροσφυγες: πραγματικότητα και προοπτικές" που πραγματοποιήθηκε στις 17 Αυγούστου στη Ιερά Μονή της Παναγίας Σουμελά στην Καστανιά Βερμίου, ενώ επιβεβαίωσαν την πρόθεσή τους να προχωρήσουν σε ένα ενωτικό και επιτυχές Παγκόσμιο Συνέδριο.

Στην ημερίδα, που διοργανώθηκε με τη συνεργασία και τη συμμετοχή της Ομοσπονδίας Ποντιακών Σωματείων, διατυπώθηκαν οι ανησυχίες, οι προβληματισμοί και οι προτάσεις για τα προβλήματα των νεοπροσφύγων από την πρώην ΕΣΣΔ.

Μετά τη διαπίστωση ότι τα προβλήματα των νεοπροσφύγων ομογενών από την πρώην ΕΣΣΔ όχι μόνο διατηρούνται αλλά και αναπαράγονται και μεγιστοποιούνται οδηγώντας την πληθυσμιακή αυτή ομάδα στον κοινωνικό αποκλεισμό, οι συμμετέχοντες αποφάσισαν να ανάγουν σε κορυφαίο και κεντρικό θέμα του Παγκοσμίου Συνεδρίου το θέμα του ελληνισμού της πρώην ΕΣΣΔ.

Οι σκέψεις και οι προτάσεις που διατυπώθηκαν στην ημερίδα της 17ης Αυγούστου θα κατατεθούν στη Β' Πανελλήνια Συνέδριο Νεοπροσφύγων που θα πραγματοποιηθεί στη Θεσσαλονίκη.

"ΛΑΟΣ", 22/8/2002

Η ΕΠΙΦΥΛΙΑ ΤΟΥ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

Του Γιάννη Μελετιδη

Η αποδημία των Ποντίων μέσα από τους αιώνες

Ανάμεσα στα πέντε, περίπου, εκατομμύρια των Ελλήνων της διασποράς, σήμερα, σε πολλές εκατοντάδες υπολογίζονται οι Πόντιοι. Και η αποδημία αυτή έλκει τις ρίζες της μέσα από τα βάθη των αιώνων.

Έτσι βλέπουμε ότι από την αρχαιότητα οι Πόντιοι ακολούθησαν το δρόμο της αποδημίας, χωρίς βέβαια να κόψουν τους δεσμούς τους με την ιδιαίτερή τους πατρίδα, για να αποκτήσουν νεώτερη παιδεία, να διδάξουν, να δημιουργήσουν οικονομική επιφάνεια, να μπουκ στην πολιτική κονίστρα, αλλά κυρίως μετά την πτώση της Τραπεζούντας (1941), να γλιτώσουν από τα δεινά της αζημέρωτος σκλαβιάς.

Στην αρχαιότητα πολλοί ήταν εκείνοι που άφησαν ανεξίτηλη την πνευματική τους σφραγίδα στα κέντρα του Ελληνισμού, όπως στην Αθήνα, Αλεξάνδρεια, Αντιόχεια και στους άλλους ελληνικούς χώρους. Ανάμεσά τους ο φιλόσοφος Διογένης, ο ιστοριογράφος Βάττων, ο γραμματικός Τυραννίνων, οι γεωγράφοι Στράβων και Μαρκιανός, ο περιηγητής Απόλλας, ο ποιητής Δίφιλος, οι μαθηματικοί Δημήτριος και Διονυσίδωρος και πολλοί άλλοι.

Ίδια τάση για μετακίνηση παρατηρείται και στην περίοδο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Πολλοί Πόντιοι έρχονται στην Κωνσταντινούπολη όπου

διαπρέπουν στα γράμματα, στις τέχνες, στο εμπόριο, στην διοίκηση (πολιτική - θρησκευτική), όπως οι Ειφιλίνιοι (Υψηλάντηδες), που έγιναν Πατριάρχες κ.α.

Ακόμα χιλιάδες ήταν οι Πόντιοι που πήγαν να επανδρώσουν την ερημωμένη, από τους Σαρακηνούς και Άραβες πειρατές, Κρήτη. Τότε στέλνονται οι ξακουστοί ιεραπόστολοι Αθανάσιος Αθωνίτης (ιδρυτής της μονής Αγίας Λαύρας στο Αγ. Όρος) και ο Νίκων ο Μετανοείτε, για να εκχριστιάνισουν τους αλλαξοπιστήσαντες. Γνωστές οικογένειες Τραπεζούντινων που μετανάστευσαν στην Κρήτη, ήταν οι Χορτάτζηδες, Φωκάδες (μετέπειτα με το προσωνύμι Καλλέργηδες), Μεταξάδες, Μαρολάδες.

Σημαντική ήταν η μετανάστευση των Ποντίων στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες, όπου διακρίθηκαν στα γράμματα και στο εμπόριο. Γνωστά ονόματα, όπως ο Λάζαρος Σκριβας, ο Θεόδωρος Βασιλείου, ο Σεβαστός Κυμνηνής (ιδρυτής του περίφημου Φροντιστηρίου Τραπεζούντας), ο Αθανάσιος Κομνηνός Υψηλάντης, ο Γιώργος Υπομένος, ο Γεώργιος Χρυσόγονος και πολλοί άλλοι.

Σ' αυτές τις ηγεμονίες έδρασαν αργότερα οι

φιλικόι Πόντιοι και κυρίως ο Αλεξάνδρος και Δημήτριος Υψηλάντης, για τον αγώνα της Εθνικής Παλιγεννεσίας, όπως και η οικογένεια των Καρατζάδων. Μεγάλη παρουσία Ποντίων κατά την περίοδο αυτή υπήρχε και στη Δημοκρατία των Δόγηδων, στη Βενετία, όπως ο Καρδινόλιος ο Βησσαρίων, ο Γεώργιος Τραπεζούντιος, οι Κρητοπόντιοι Νικόλαος Παπαδόπουλος, Ζαχαρίας Καλλέργης, ο Παρασκευάς ο Συνωπεύς και πολλοί άλλοι που δίδαξαν τα ελληνικά γράμματα κ.λ.π. πόντιοι έδωσαν την παρουσία τους ακόμη στη Μάνη, στην Τσοκάνη, Σαρδηνία (Στεφανόπουλοι), Κεφαλονιά (Φωκάδες), στη Γαλλία (Μασσαλία) όπου υπήρχε μεγάλη παροικία Ποντίων, αλλά και στις άλλες χώρες της Ευρώπης, της Ασίας και της Αφρικής. Κυρίως όμως και κατά εκατοντάδες χιλιάδες ήταν οι Πόντιοι που μετανάστευσαν στη Ρωσία, όπου διέπρεψαν σε όλους τους κοινωνικούς τομείς. Και η μετανάστευση των Ποντίων συνεχίστηκε και μέχρι τα χρόνια του ξεριζωμού, για να ξανασυνεχιστεί ως τις μέρες μας προς τις χώρες της Αμερικής, της Ευρώπης, της Αυστραλίας, της Αφρικής και της Ασίας.

Δεν υπάρχει σήμερα χώρα στον κόσμο που να μην υπάρχει έστω και ένας Πόντιος. Μέσα σ' αυτούς τους αιώνες οι Πόντιοι, όπως και οι άλλοι Έλληνες, όπου κι αν βρίσκονται αναδεικνύονται πρεσβευτές των εθνικών μας δικαίων, μεταλαμπαδευτές του ελληνικού πνεύματος και φορείς της αγέραςτης πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Οι απόδημοι Πόντιοι και γενικά όλος ο απόδημος ελληνισμός αξίζει κάθε τιμή και έπαινο.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

1. Ο Πολυχρόντς ο Μιζεβίρτς

Ερώτησεν τον Πολυχρόντς:

- Γιατί εγέραςες και κι εγυναίξες;
- Ιντιναν εψαλάφεσα κι εδώκαν' εμ ατεν και ιντιναν επροξένεψαν εμέ κι επεενέφτ' ατεν.
- Κι ατώρα;
- Ατώρα νιά ψαλαφώ και νιά ψαλαφούν' εμέ.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

1. ώκνεϊνα - τεμπέλιαζα
2. ωμέσα = ωμή
3. ωμία = ώμοι
4. ωράουμαι = φυλάγομαι
5. ωρίαζα = φύλαγα
6. ωσάν = όταν
7. ώσα = ώσου
8. ωτία = αυτιά
9. ωφέλεσα = οφέλησα
10. ωφλαύω = στενάζω

2. Τη Σαμάλας τ' ορμίν

Σο σκολείον τοι Πιστοφάντων, ο δέσκαλον ερώτησεν τη Γαβρά τον Λάμπον:

- Πού βρίσκεται το Μαυροβούνι;
- Ση Σαμάλας τ' ορμίν κι αν.
- Σκύλ' υιέ, εγώ "Μαυροβούνι" ερώτησα, εσύ ντ' εθάρρεσες κι αγγεύς τη Σαμάλας τ' ορμίν;

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. Τ' έναν η μοίρα μ' και τ' άλλο το μερτικό μ'... (λέγεται για κείνους που τα θέλουν όλα δικά τους).
2. Ντό 'κ εγροικά το κηφάλ' 'νεγκάζ' τα ποδάρια (αντίστ. με το νεοελληνικό: όποιος δεν έχει μυαλό έχει πόδια)
3. Τ' άσπρα κατηβάζνε τ' άστρα (γνυμικό για την παντοδυναμία του χρήματος)
4. Τα λάχανα ελέπ' και την φραχτήν κ' ελέπ (για τους υπερβολικά αισιόδοξους, που δεν υπολογίζουν τις δυσκολίες)
5. Τύχην δόμε και σην θάλασσαν σύρο με (για τους πολύ τυχερούς)
6. Τ' εφτωχού τ' αχάντ' απάν σην στράταν κείται (ο φτωχός και η μοίρα του)
7. Τη σκύλ' το δίκαιον πα, δίκαιον έν' (όποιος έχει δίκιο πρέπει να το βρει, ανεξάρτητα από την κοινωνική του θέση)
8. Τ' αδέλφια τ' αναδέλφωτα δεντρά χωρίς τα φύλλα (για τα αδέλφια που δεν ομονοούν)
9. Τ' άγρια τα άλογα τ' άγρια τα ρασία ημερώνεια (αντίστοιχο με το νεοελληνικό: Βρήκε το δάσκαλό του)
10. Τ' εφτωχού τ' εύρεμαν για καρφίν, για πέταλον (ο φτωχός δεν έχει και τύχη)

ΔΙΣΤΙΧΑ

1. Είνας μάνα εγέννεσεν τον ήλιον και εσένα,
ήλες μαραίν τα μάραντα και συ μαραίντς εμέναν.

2. Το παραθύρι σ' άνοιξον και γω τ' εμόν ανοίγω,
τ' ομμάτια σ' ντ' εροθύμεσα ν' ελέπα' ατα ολίγον.

3. Το σπαλερόπο σ' κόκκινο κι η φότα σ' γερανόον,
κι ατό το τσαλιμόνο σου Τούρκον εφτάει Ρωμαιοόν.

4. Με τ' είπα τα ταφτόπαμ με τ' είπα σε το χάλ-ι-μ;
πασκίμ ντο είπα σ' έπαρεν τ' αχούλ' ας σο κηφάλι μ';

5. Εγάπην που κ' εγάπεσεν, φιλιάν που κ' εποίκεν,
χπήνον έρθεν, χπήνον θα πάει, γαλαπαλούχ' εποί' κεν.

ΚΤΗΤΙΚΑ ΖΩΩΝ

Την αγελάδα την καλούσαν με το όνομά της. Την μάλωναν με το μάι! Μάι! Για να γυρίσει την έλεγαν γυρίστ' και για να αλλάξει πόδι κατά το άρμεγμα έλεγαν άλλαξον ποδάρ'!

Για τα πρόβατα επιφώνημα ή πρόσκληση ήταν προυί!, τα κατσίκια κίτι!, τα μοσχαρακια κέλε!, τις κότες τζου!, τη γάτα ψι! Και για το μάλωμά της ψιτ!, τα άλογα ντε! Και το γαϊδούρι τσο!

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Ο "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ" με χαρά θα φιλοξενηί την παρουσίαση βιβλίων και περιοδικών που αφορούν τον Πόντο. Οι ενδιαφερόμενοι παρακαλούνται να στέλνουν ένα αντίτυπο του βιβλίου ή του περιοδικού τους για τον παραπάνω σκοπό.

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός

Τηλ. (03310) 28.356 - Βέροια - ΤΚ 59100

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

Οικονομολόγος - Συγγραφέας

Θουκυδίδη 2 - Τηλ. (03310) 25.282

Βέροια (ΤΚ 59100)

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός

Τηλ. (03310) 28.356 - Βέροια - ΤΚ 59100

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

6 ευρώ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΑΦΟΙ ΠΑΤΣΙΚΑ Ε.Ε.

ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 10 -

ΤΗΛ. (03310) 66.913 - 61.160

FAX (03310) 66.979

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Ο "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ" ως γνωστόν εκδίδεται από την Εύξεινο Λέσχη Βέροιας για μη κερδοσκοπικούς λόγους, αλλά για πνευματική ανιστόρηση της λαογραφίας και της πολιτιστικής μας παράδοσης.

Είναί, λοιπόν, απαραίτητο, για την ασταμάτητη και απρόσκοπη πλεύση του να ανανεώσουμε τις συνδρομές μας έγκαιρα και ακόμα να γράψουμε νέους συνδρομητές.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

- Οι στήλες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ" είναι στη διάθεση όλων των αναγνωστών του.

- Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται αν είναι δυνατόν δακτυλογραφημένες.

Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή όχι δεν επιστρέφονται.

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ

Πολιτιστικές εκδηλώσεις Ιουλίου - Αυγούστου

Για την Εύξεινο Λέσχη Βέροιας δεν υπάρχει περίοδος καλοκαιρινών διακοπών. Δώδεκα μήνες τον χρόνο προγραμματίζει και πραγματοποιεί λογής λογής εκδηλώσεις, εντός και εκτός της χώρας.

Οι καταπληκτικές εμφανίσεις της ποντιακής χορωδίας αλλά και των χορευτικών της συγκροτημάτων γοητεύουν πόντιους και μη. Τα τμήματα αυτά εισπράττουν το ζωηρό χειροκρότημα του κοινού και δημιουργούν όλο και περισσότερες υποχρεώσεις συμμετοχής σε εκδηλώσεις πολιτιστικών φορέων.

Θέλοντας λοιπόν ν' ανταποκριθούμε σ' όλες τις προσκλήσεις. Είμαστε διαρκώς εν δράσει! Στο διάστημα του διμήνου που μας πέρασε (Ιούλιος - Αύγουστος) παρά τον καύσιμα, οργώσαμε κυριολεκτικά την Ελλάδα. Αναφέρουμε, δίχως σχόλια, μερικές από τις πολιτικές μας αποστολές:

1. Συμμετοχή της χορωδίας μας (2-6-2002) στις εκδηλώσεις Γενοκτονίας στο Πανόραμα Θεσσαλονίκης
2. Φανταστική παρουσία (8/6) του χορευτικού μας συγκροτήματος στον παραδοσιακό ποντιακό γάμο του ποδοσφαιριστή Νηιάδη στο ξενοδοχείο "Αιγές" της Βέροιας
3. Οργάνωση (16/6) απογευματινού γυναικών στο τουριστικό κέντρο "Ελλά" προκειμένου να πάρουμε μέρος σε διεθνές φεστιβάλ στη Βουλγαρία
4. Το παιδικό χορευτικό της Λέσχης εμφανίστηκε (23/6) και εντυπωσίασε σε εκδήλωση που έγινε στο Πανόραμα Βέροιας ανήμερα της Αγίας Τριάδος
5. Στον Τριπόταμο Βέροιας έγινε παράσταση (29/6) με τα έθιμα του παραδοσιακού γάμου
6. Ενώπιον 350 εκπροσώπων νεολαίων ποντιακών σωματείων της χώρας (συναπάντημα) το χορευτικό τμήμα της Λέσχης παρουσίασε άψογα τα έθιμα του ποντιακού γάμου
7. Πολιτιστική εξόρμηση με το χορευτικό μας σε διεθνές φεστιβάλ που έγινε στη Βάρνα της Βουλγαρίας
8. Πήραμε μέρος (3-9 Αυγούστου) με το χορευτικό μας σε διεθνές φεστιβάλ που έγινε στη Βάρνα της Βουλγαρίας
9. Συμμετοχή της χορωδίας και του χορευτικού της Λέσχης (13/8) σε καθιερωμένη ετήσια εκδήλωση του Τουριστικού Ομίλου Καστανιάς Βέροιας
10. Η χορωδία και το μικρό μας χορευτικό εμφανίστηκαν (15/8) στην πανήγυρη του ιερού ιδρύματος "Παναγία Σουμελά"
11. Το μεγάλο χορευτικό μας εμφανίστηκε σε μη ποντιακό καινό στον Πυργετό Λάρισσας και καταχειροκροτήθηκε
12. Συμμετοχή του μεγάλου χορευτικού σε εκδήλωση στην Αγία Τριάδα Μελικής
13. Κορυφαία φολκλορικά συγκροτήματα στον Τρίλοφο (30 Αυγούστου) του Δήμου Δοβριάς
14. Τα ίδια αυτά συγκροτήματα μαζί με το χορευτικό της Λέσχης εμφανίστηκαν (31-8) στο μπάσκετ της Ελλάς. Οι εκδηλώσεις αυτές με τα ξένα συγκροτήματα συνεχίζονται στους Δήμους Μελικής, Μακεδονίδος (Ριζώματα) και Πλατέος. Διοργανώθηκαν από την Εύξεινο Λέσχη υπό την αιγίδα της Νομαρχικής Αυτοδιοίκησης Ημαθίας και την στήριξη από τους παραπάνω πέντε Δήμους όπου και εμφανίστηκαν.

Επέστρεψε από τη Βουλγαρία η πολιτιστική αποστολή της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας

Για την αποστολή συγκροτήματος της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας στη Βουλγαρία, ενημερώνει το Δ.Σ. εκφράζοντας παράλληλα τις εντυπώσεις του:

"Πρόσφατα (3 έως 9 Αυγούστου 2002) πραγματοποιήθηκε στη Βάρνα της Βουλγαρίας το 11ο Διεθνές Φολκλορικό Φεστιβάλ. Από Ελληνικής πλευράς συμμετείχε η Ευξείνου Λέσχη με ένα από τα χορευτικά της συγκροτήματα. Πήραν μέρος δέκα τρεις χώρες από την Ευρώπη, Ασία και Αμερική.

Αν εξαιρέσουμε τα οκτώ κορυφαία συγκροτήματα της Βουλγαρίας, η δική μας παρουσία έρχεται πρώτη μεταξύ των άλλων χωρών.

Βεβαία δεν έγινε επίσημη αξιολόγηση με απονομές βραβείων, αλλά διάσημοι χορογράφοι, τοποθετήθηκαν με τα καλύτερα λόγια επί του θέματος. Η Ευξείνου Λέσχη, κατά τη γνώμη τους, πήρε την πρώτη γιατί ήταν αληθινή, αυθεντική, δεν είχε περιττές φιγούρες έξω από τα νερά της παράδοσης.

Τα παιδιά μας με την φανταστική τους εμφάνιση εισέπραξαν χιλιάδες ιαχές επιδοκίμασias και παρατεταμένα χειροκροτήματα.

Στη Βάρνα αλλά και σ' όλες τις γύρω πόλεις, όπου εμφανίστηκαν, οι εκδηλώσεις του κοινού ήταν πολύ συγκινητικές. Καταχειροκροτήθηκε η Ελληνική σημαία. Εκατοντάδες Βούλγαροι αλλά και εκπρόσωποι άλλων χωρών, φωτογραφήθηκαν δίπλα στα εθνικά μας σύμβολα. Αυτή την ώρα τιμούσαν την Ελλάδα. Σε μια θαυμάσια ατμόσφαιρα συναισθηματικής έξαρσης δώσαμε πολλά και πήραμε περισσότερα. Αυτές τις ώρες ξεχνάς τις όποιες διαφορές και ιωθεις την ανάγκη της αδελφοποίησης. Ο πολιτισμός ενώνει. Αποτελεί τον πιο ενδεδειγμένο πυλώνα ειλικρινούς επικοινωνίας μεταξύ των λαών. Εξασφαλίζει, αβίαστα μια άλλου είδους πηγαία προσέγγιση ευρύτερης αποδοχής. Έτσι επιτυγχάνεται η αληθινή φιλία, η ανυστερόβουλη συνεργασία και όχι με τυπικές διπλωματικές συμφωνίες. Εξ άλλου η διατήρηση των παραδόσεων δεν είναι υπόθεση μόνο Ελληνική.

Αν όλες οι χώρες του κόσμου δεν συνεργαστούν τότε η κάθε προγονική κληρονομιά αργά ή γρήγορα θα μπει στα ξεχασμένα ράφια των μουσείων.

Εκεί μας οδηγούν οι κακές συγκυρίες των ημερών. Δυστυχώς δεν υπάρχει σωστή πολιτιστική πολιτική και αυτό δεν αφορά μόνο τη χώρα μας. Σήμερα κινδυνεύουν παραδόσεις, πολιτισμού αλλά και λαϊκές κατακτήσεις αιώνων. Με πύρινος χαιρτισμούς οι εκπρόσωποι των χωρών επισήμαναν αυτόν τον κίνδυνο και στείλανε από τη Βάρνα ένα ηχηρό μήνυμα στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα. Κατά συνέπεια η διοργάνωση διεθνών πολιτιστικών φεστιβάλ, στα χρόνια που ζούμε, δεν πρέπει να είναι μονοσήμαντη. Η Ευξείνου Λέσχη δεν πήγε στη Βάρνα απλώς να δώσει και να πάρει κάποια αναμνηστικά δώρα ή να χορέψει κάποιους χορούς.

Πήγαμε και, αφού δώσαμε τα χέρια για μια ουσιαστική πολιτιστική συνεργασία, φωνάξαμε όλοι μαζί ότι πρέπει να ξεδοντιόσουμε τη λαίλαπα που ισοπεδώνει κατακτήσεις αιώνων. Δυστυχώς η πολιτεία δεν εκτιμά το έργο μας όσο θα έπρεπε. Θυσιάζει υπέρτοκα ποσά για την προβολή προϊόντων ντόπιας ή ξένης υποκοιλτούρας και δίνει ψίχουλα σε φορείς που εκφράζουν την ψυχή του οικουμενικού μας πολιτισμού.

Ας είναι εμείς δεν θα καταθέσουμε τα όπλα.

Συνεχίζουμε την προσφορά μας ενάντια στα σκοτεινά συμφέροντα που προσπαθούν να αποδυναμώσουν τις αντιστάσεις της κάθε κοινωνίας.

Ο καύσιμας του καλοκαιριού δεν μας τρομάζει αρκεί να φυσά το δροσερό αεράκι του Νομαρχιακού Ταμείου που συχνά μας ανακουφίζει. Σε διάστημα είκοσι ημερών πραγματοποιούμε δέκα σημαντικές εκδηλώσεις εντός και εκτός Νομού.

Πρέπει ωστόσο να υπογραμμίσουμε την πολιτιστική αρχοντιά της Βουλγαρίας. Ένας λαός που παραμένει πολιτιστικά ευαίσθητος, κατακλύζει τους χώρους των εκδηλώσεων δίχως την παρότρυνση κανενός. Κρατάει με νύχια και με δόντια τις παραδόσεις του. Τα τεράστια έργα υποδομής και στον τομέα του πολιτισμού εντυπωσιάζουν τον επισκέπτη και εξηγούν την ευαισθησία τους αυτή. Αξίζει να τους μιμηθούμε στο σημείο αυτό.

Κλείνοντας οφείλουμε να ευχαριστήσουμε από καρδιάς όσους συνέβαλαν ουσιαστικά στην επιτυχία της πολιτικής αποστολής στη Βάρνα. Είναι όμως τόσοι πολλοί που η λεπτομερής αναφορά στα πρόσωπά τους δημιουργεί πρόβλημα στον φιλόξενο τοπικό και ποντιακό τύπο.

Για την Εύξεινο Λέσχη Βέροιας
Ο Πρόεδρος Γιάννης Μιχαηλίδης
Ο Γ. Γραμματέας Μιχάλης Γερασμίδης"

Το χρονικό της ίδρυσης της Ιεράς Μονής Σουμελά του Πόντου Γ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Γράφει ο Παναγιώτης
Ι. Παπαδόπουλος
Φιλολόγος - Καθηγητής

Γ ΜΕΡΟΣ
Τα τελευταία χρόνια
της Αυτ/ρίας της
Τραπεζούντας

Μετά την πτώση της Κων/λης στις 29 Μαΐου 1453, όλα έδειχναν ότι γρήγορα και το τελευταίο κάστρο του ακριτικού ελληνισμού στα παράλια του Ευξείνου Πόντου, βρίσκεται στον έσχατο κίνδυνο. Η τουρκική λαίλαπα δεν θα άφηνε ανέπαφη την αυτοκρατορία της Τραπεζούντας. Ο τελευταίος υπερασπιστής της πόλης έβλεπε το οδυνηρό τέλος να πλησιάζει. Δεν άργησαν οι δέκα χιλιάδες αποβιβασθέντες τούρκοι στρατιώτες να προβαίνουν σε λεηλασίες και καταστροφές της υπαίθρου. Ανάγκασαν έτσι τους κατοίκους να συγκεντρωθούν στην πόλη. Η ηρωική άμυνα και αντίσταση των πολιορκημένων κάμφθηκε. Τον Αύγουστο του 1461, ο Δαβίδ Κομνηνός, στην προσπάθειά του να σώσει τους κατοίκους

της πόλης παρέδωσε την Τραπεζούντα, το τελευταίο έρεισμα του Βυζαντινού Ελληνισμού. Ο ίδιος μεταφέρθηκε στην Ανδριανούπολη. Εκεί το Νοέμβριο 1463 αποκεφαλίστηκε, γιατί αρνήθηκε να ασπαστεί τον Ισλαμισμό. Την ίδια μαρτυρική τύχη είχε ολόκληρη η οικογένειά του. Σύμφωνα με την παράδοση διασώθηκε ένας από τους απογόνους των Κομνηνών που γλίτωσε από το θάνατο, κατέφυγε στη Μάνη της Πελοποννήσου. Εκεί έγινε γενάρχη των Κομνηνών που αργότερα μετονομάστηκαν

Στεφανόπουλοι. 1 Την τύχη της Τραπεζούντας θα ζήσει και το μοναστήρι της Π.Σ. Γρήγορα, όμως, θα κερδίσει την εκτίμηση και το σεβασμό των Σουλτάνων που θα επικυρώσουν όλα τα προνόμια των Βυζαντινών αυτοκρατόρων.

Ο ρόλος της Παναγίας Σουμελά στα χρόνια της Τουρκοκρατίας

Μέσα σε κείνη τη θύελλα και την παραζάλη του πολέμου το μοναστήρι της Παν. Σουμελά στάθηκε ο φωτεινός φάρος για τους σκλαβωμένους Έλληνες του Πόντου. Το ακοίμητο φως της κανδύλας της μεγαλόχαρης θα φωτίζει τις ψυχές και τις συνειδήσεις των ανθρώπων και θα εκπέμπει το μήνυμα της ελπίδας. Πάνω σ' αυτήν την ελπίδα θα γαντσωθούν για να μείνουν σταθεροί στην πίστη τους όλοι οι Έλληνες του Πόντου.

Ο Δ. Ψαθάς που έζησε την προσφυγιά του 1922, λέει ότι "το μοναστήρι της Παναγίας ήταν για όλους τους Πόντιους το καμάρι του Ελληνισμού". Λίγο παρακάτω μας πληροφορεί ότι "πλήθος χριστιανών μαζεύονταν κάθε χρονιά - το Δεκαπενταύγουστο - από όλον τον Πόντο και τη Ρωσία. Και τι τραγούδια και χοροί και κεμεντζέδες και νταούλια, μέρες ολόκληρες. Κι οι καλόγεροι να έχουν ετοιμασμένα τα καζάνια με τα φαγιά και τα ψωμιά...". 2.

"Σκέπη ασφαλή, της Ελλάδος έσο πάντοτε ως του Πόντου πάλαι έσκεπες Αγνή, Σουμελιώτισσα τη θεία προστασία". 3

Πόσο βαθιά αισθάνεται την προστασία της Παναγίας ο ιερός μνογράφος. Τη θεωρεί ασφαλή σκέπη που κάλυπτε πάντα ολόκληρο τον Ελληνισμό της Ανατολής με την παρουσία της.

Σίγουρα αναφέρεται στα δύσκολα χρόνια της σκλαβιάς. Έτσι, η Παν. Σουμελά, ως σύμβολο και ως ιδέα "από θρησκευτικό κέντρο που ήταν έγινε και εθνικό. Οπου έφτασε η ακτινοβολία του μοναστηριού κρατήθηκε ζωντανή η

χριστιανική πίστη και καθαρή η συνείδηση του γένους Η Π.Σ. λειτούργησε ως Σκέπη Σωτηρίας και ως καταφύγιο λύτρωσης σε μια έκταση που έφτασε μέχρι την Τιφλίδα και σε έναν πληθυσμό που ξεπερνούσε το 1.500.000 ψυχές". 4

Ένας άλλος μεγάλος σύγχρονος συγγραφέας, σχετικά με το ρόλο των μοναστηριών γράφει: "Εκεί όπου ικανοποιούνται οι θρησκευτικές ανάγκες του χριστιανικού πληθυσμού από επισκοπές και μοναστήρια, ο πληθυσμός αυτός διατηρούσε σταθερά την πίστη του. Αυτό συνέβαινε π.χ. στις περιοχές γύρω από την Τραπεζούντα και τη Χαλδεία και γύρω από τα Μοναστήρια του Περιστερεώτα, της Π. Σουμελά και του Βαζελώνα". 5 Σε άλλη σελίδα, στο ίδιο βιβλίο διαβάζουμε: "Οι μοναχοί έκαναν όλα τα χριστιανικά μυστήρια, βαπτίσεις, γάμους κ.τ.λ., έκαναν τη λειτουργία, ήταν οι δάσκαλοι των παιδιών των Ελλήνων, αναλάμβαναν την ιατρική περίθαλψη και γενικά θεωρούσαν ως καθήκον τους να βοηθούν τους κατοίκους των γύρω χωριών σε οποιοδήποτε πρόβλημα και σε οποιαδήποτε υπόθεση".

Λίγο πριν από την καταστροφή του 1922

Τα χρόνια πέρασαν και οι καιροί άλλαξαν. Ο Α' Παγκόσμιος πόλεμος με την ανακωχή του Μούδρου (Λήμνος 30/10/1918) μας βρίσκει νικητές μαζί με τους συμμάχους της Ευρώπης. Στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων βρίσκεται ο πρώθυπουργός της χώρας Ε. Βενιζέλος, ένας έμπειρος πολιτικός. Με σχετικό υπόμνημα προς το Συμβούλιο των Τεσσάρων Μεγάλων (30 Δεκ. 1918) θα διεκδικήσει τα ιστορικά δικαιώματα της Ελληνικής φυλής στα παράλια της Ιωνίας. Ήταν η εποχή που η "Μεγάλη ιδέα" είχε δύναμη και προοπτική. "Η Ελλάς δεν πηγαίνει εκεί που της λείπει η εθνολογική βάση". Με την έγκριση των συμμάχων στις 15 Μαΐ 1919 ο Ελληνικός στρατός αποβιβάζεται στη Σμύρνη. Ένα μεγάλο όνειρο φαίνεται να γίνεται πραγματικότητα. Ένα χρόνο αργότερα (10.8.1920) με τη Συνθήκη των Σεβρών, επίσημα πλέον δινόταν στο Ελληνικό Έθνος η δυνατότητα να πραγματοποιήσει ένα μέρος από τις εθνικές του διεκδικήσεις.

Όλα όμως αυτά ήταν τόσο "εύθραυστα όσο και οι πορσελάνες των Σεβρών" είπε κάποιος πολιτικός που γνώριζε πολλά. Ο Ελληνικός στρατός κουρασμένος και προδομένος από την υποκρισία των λαών της Ευρώπης και την κάταρα της διχονομίας γύρισε πίσω αφήνοντας πίσω νεκρούς, αιχμαλώτους, περιουσίες, οράματα και ιδέες. Αφησε ένα λαό απελπισμένο να περιφέρει τη δυστυχία και την αξιοπρέπιά του στις παραλίες και τα λιμάνια της Τουρκίας μπροστά στα βλέμματα των διπλωματών της Ευρώπης. Η καταστροφή ολοκληρώθηκε.

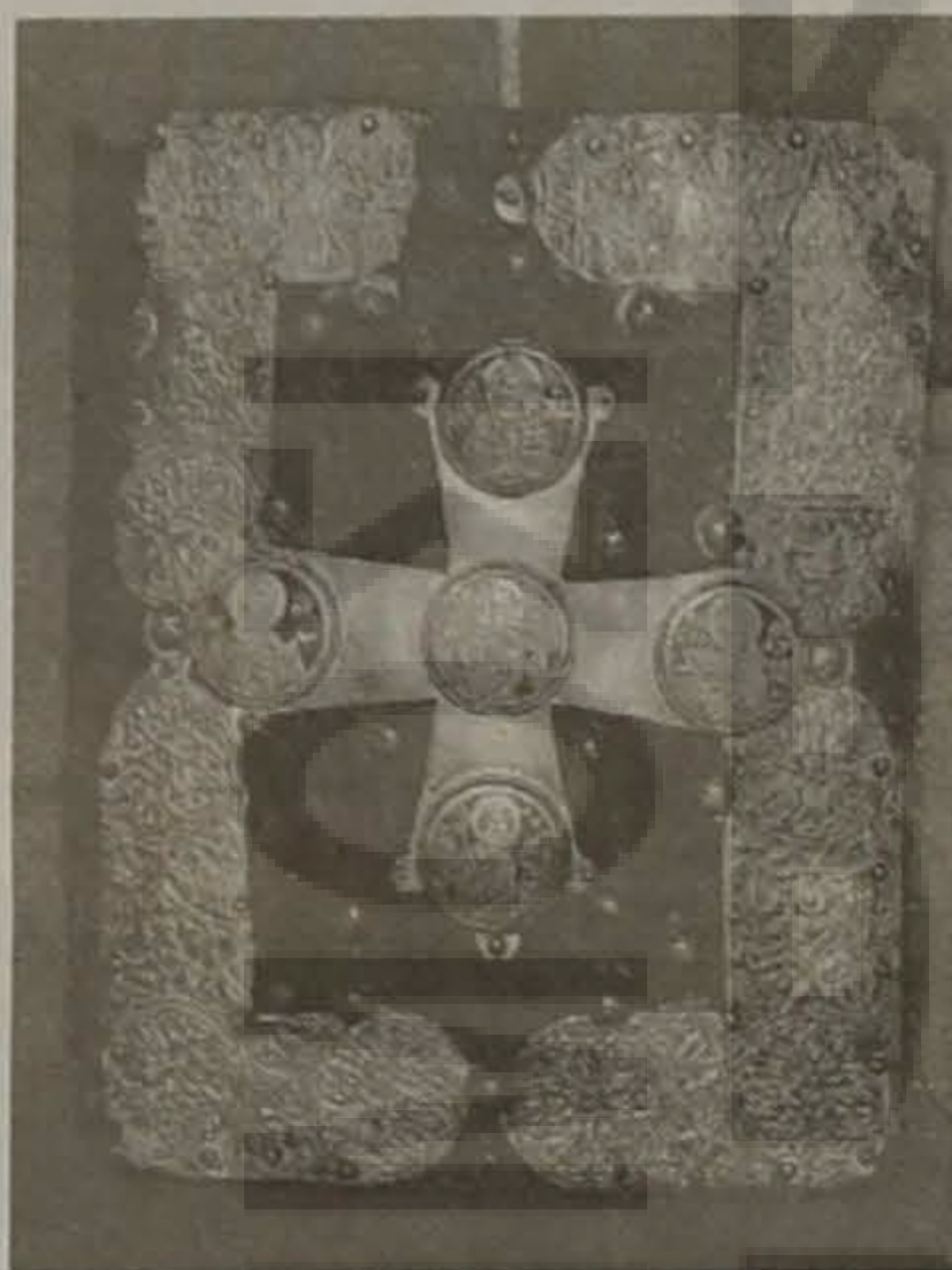
Το τέλος της Παν. Σουμελά στον Πόντο

Στη στρατιωτική ορολογία υπάρχει ένα πολύ οδυνηρό παράγγελμα. "Ο σώζων εαυτόν, σωθήτω". Λιτό και λακωνικό. Αυτός που μπορεί να σώσει τον εαυτό του να το κάνει χωρίς να περιμένει διαταγή. Έτσι έφευγε ο καθένας όπως μπορούσε. Με βαριά καρδιά οι καλόγεροι της Μονής έπρεπε να εγκαταλείψουν τα ιερά και τα όσια και να ακολουθήσουν τη μοίρα του Ελληνικού λαού. Τι μπορούσαν να πάρουν μαζί τους και που μπορούσαν να εμπιστευθούν αυτόν τον πνευματικό θησαυρό. Εφυγαν σχεδόν όλοι. Μερικοί έμειναν. Αρπαξαν τα τρία σπουδαιότερα κειμήλια, την εικόνα της Παναγίας, έργο του Ευαγγελιστή Λουκά, τον Τίμιο Σταυρό, δώρο του Μανουήλ Γ' Κομνηνού και το Ευαγγέλιο του Οσίου Χριστοφόρου και τα τοποθέτησαν σε κατάλληλη κρυψώνα και γύρισαν στην Ελλάδα.

Αφησαν εκείνη, η Μεγάλη Κυρία Θεοτόκος, να αποφασίσει για το μέλλον το δικό της και του περιούσιου λαού. Γράφει

Η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας Σουμελά

Εξωτερική όψη χειρόγραφου Ιερού Ευαγγελίου Οσίου Χριστοφόρου Δευτέρου κτίτορα της Παναγίας Σουμελά

Βαρύτιμος Σταυρός περιέχων μέγιστον τμήμα Τιμίου Ξύλου. Κτήμα του Αυτοκρατορικού θησαυροφυλακίου Τραπεζούντας. Αφιερώθη εις την Ιεράν Μονήν Παναγίας Σουμελά υπό του Αυτοκράτορος Τραπεζούντας Μανουήλ Γ του Μεγάλου Κομνηνού (1390 μ.Χ.)

Λαϊκή αφίσσα του καλοκαιριού του 1920 που εικονίζει τα ελληνικά εδαφικά κέρδη μετά τις συνθήκες Νείγυ και Σεβρών. Σ' αυτήν εικονίζεται ως εδαφικό κέρδος της Ελλάδος και η βόρεια Ηπειρος, εφόσον η παραχώρησή της στην Ελλάδα συμπεριλαμβανόταν στους όρους της συμφωνίας Βενιζέλου - Τπτά-νι, η οποία όμως τελικά καταγγέλθηκε από τους Ι-ταλούς (Αθήνα, Γεννάδειος Βιβλιοθήκη)

σχετικά ο σεπτός Ιεράρχης Χρυσάνθος: "Τα ιερά ταύτα κειμήλια οι μοναχοί κατά την εκ της μονής αναχώρησιν έχουν θάψει κρυφίως εντός του μετοχίου της Αγίας Βαρβάρας". Μετά την εγκατάστασή τους στην Ελλάδα ένας από τους τελευταίους μοναχούς, ο Ιερεμίας Σουμελιώτης, με επιστολή του προς τον Μητροπολίτη Τραπεζούντος και αποκριστάριο τότε, του Πατριαρχείου, Χρυσάνθο, περιέγραψε τον τόπο της κρυψώνας. Όταν αργότερα, το 1930, οι σχέσεις της Ελλάδος με την Τουρκία περνούσαν περίοδο φιλίας, με εντολή του πρωθυπουργού της Τουρκίας, Ισμέτ Ινονού, ένας άλλος ιερομόναχος, ο Αμβρόσιος Σουμελιώτης, θα τα φέρει στην Ελλάδα.

Με εντολή του Πατριαρχείου θα τοποθετηθούν προσωρινά, σε ιδιαίτερο προσκυνητάρι, στο Βυζαντινό Μουσείο των Αθηνών. Το 1951, η εικόνα της Παναγίας θα μεταφερθεί στο Βέρμιο για τα εγκαίνια της θεμελίωσης του μικρού Ναού, ενώ τον Αύγουστο του 1952 θα τοποθετηθεί οριστικά στο Βέρμιο,

όπου και βρίσκεται μέχρι σήμερα. Με ενέργειες του Δ.Σ. του ιδρύματος το 1993, θα μεταφερθούν ο Τίμιος Σταυρός και το Ευαγγέλιο.

Με τη μεταφορά του επιταφίου το 1997 μιας χρυσοκέντητης εικόνας που φιλοτεχνήθηκε το 1738 από την μοναχή Θεοδοσία, ολοκληρώθηκε ο πνευματικός πλούτος της Μονής. Τώρα όλοι οι πρωταγωνιστές και πρωτεργάτες αυτής της χρυσής σελίδας που αναφέρεται στην ανιστόρηση της Μονής του Βερμίου, μπορούν να αναπαύονται ήσυχοι, σ' όποιο μέρος της Ελληνικής γης και αν βρίσκονται.

Εξεπλήρωσαν το χρέος τους έναντι της ιστορίας και της Παν. Σουμελιώτισσας. Τώρα καλούνται οι απόγονοι εκείνων να γίνουν άξιοι συνεχιστές για να υπάρχει η συνέχεια δια μέσου των αιώνων. Χαρακτηριστικά είναι τα λόγια του Λεων. Ιασωνίδη: "Εν Ελλάδι υπήρχαν οι πόντιοι αλλά δεν υπήρχε ο Πόντος. Με την εικόνα της Παναγίας Σουμελά ήλθε και ο Πόντος".

Βιβλιογραφία

1. "Ιστορία και στατιστική της Τραπεζούντας" Σ. Ιωαννίδη, Ανατ. 1988.
2. "Γη του Πόντου" Δ. Ψαθά Ανατ. 1994 σελ. 24
3. "Παρακλητικός Κανόνας της Σουμελιώτισσας εκδ. Ι. Ιδρ. Π.Σ. 1993
4. "Άγιος Γεώργιος Περιστερεώτα" Σ. Πελαγίδη, Εκδ. Α. Κυριακίδη 1998
5. Οι εξισλαμισμοί της Μ.Α. και οι κρυπτοχριστιανοί του Πόντου. Κ. Φωτιάδη εκδ. Α. Κυριακίδη 1993.

Η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας στην Καλλιπεύκη του Νομού Λαρίσης

Η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας ενημερώνει το κοινό για τη συμμετοχή της στις εκδηλώσεις που έγιναν τέλος Ιουλίου στην Καλλιπεύκη Λαρίσης:

"Οι παράγοντες του πολιτιστικού Συλλόγου Καλλιπεύκης δραστηριοποιούνται κάνοντας πάντοτε ποιοτικές επιλογές. Γοητευμένοι από μια φανταστική εμφάνιση του χορευτικού μας συγκροτήματος, το κάλεσαν να πάρει μέρος και στις εκδηλώσεις του 2002 (27-28/7).

Αυτή τη φορά σήκωσαν πολύ ψηλά τον πήχυ. Η προετοιμασία τους δεν είχε να ζηλέψει τίποτε από τις μεγάλες διοργανώσεις. Για το καλλιτεχνικό πρόγραμμα εξασφάλισαν δέκα καταξιωμένα συγκροτήματα της ευρύτερης περιοχής με χαρισματικούς οργανοπαίκτες. Ο χώρος των εκδηλώσεων (Πατωμένη) ένα δασοσκεπές τοπίο μοναδικής ομορφιάς, προκαλεί τον επισκέπτη. Αθλα ταξιδεύεις στο παρελθόν θυμάσαι, στοχάζεσαι και συνειδητοποιείς ένα μεγάλο χρέος.

Η Καλλιπεύκη, σκαρφαλωμένη στην πλαγιά του μυθικού Ολύμπου είναι ένα σύμβολο, ένα αλώβητο μετερίζι της προγονικής μας κληρονομιάς. Και βρίσκεται σε πολύ καλά χέρια. Τα παιδιά της είναι αξία συγχαρητηρίων. Οπου και αν βρίσκονται δίνουν το βροντερό παρόν την ώρα της προσφοράς. Κρατούν ψηλά τη σημαία των παραδόσεων.

Από και ψηλά φιλοδοξούσαν να στείλουν ένα ηχηρό μήνυμα σ' όσους γυρίζουν την πλάτη στην Ελλάδα μας και ακολουθούν άκριτα τον εισαγόμενο τρόπο ζωής.

Σε όλους αυτούς που αγνοούν την νεοραμία του παλιτισμού και ψάχνουν να βρουν μέσα στα θαλά νερά την ξένη υποκοιλτούρα.

Δυστυχώς όμως οι εκδηλώσεις αυτές, λόγω καιρού, δεν έγιναν την προγραμματισμένη ημερομηνία (27-28/7).

Ωστόσο η Εύξεινος Λέσχη, κατ' εξαίρεση είχε μια άλλου είδους πρόταση. Μας κάλεσαν αυτό το διήμερο με δικά τους έξοδα σαν εκδρομείς να βρεθούμε κοντά τους, γιατί την ημέρα που θα γίνουν, το συγκροτήμα μας θα πάρει μέρος σε πολυήμερο φεστιβάλ στη Βάρνα της Βουλγαρίας. Η χειρονομία τους αυτή επιβεβαιώνει το γεγονός ότι βιώνουν έντονα το μεγαλείο της Ελληνικής παράδοσης, βασικό στοιχείο της οποίας είναι η ζεστή υποδοχή και η ανυστερόβουλη φιλοξενία. Κάτι που θυμίζει τα περί φιλοξενίας κείμενα του Ομήρου. Ανταποκριθήκαμε στην πρόσκληση. Συγκλονιστικές οι λογιές - λογιές εντυπώσεις μας και αυτή τη φορά.

Όμως δεν θα σταθούμε στις ομορφιές της Καλλιπεύκης ούτε στην τόσο ενδιαφέρουσα ιστορική της διαδρομή. Αυτό το κάναμε πριν από ένα χρόνο. Θα επισημάνουμε ωστόσο το βαθύτερο νόημα αυτής της συνάντησης. Νιώσαμε για μια ακόμη φορά ότι βρισκόμαστε σε πολύ φιλικό περιβάλλον και διασκεδάζοντας αδελφοποιήθηκαμε πραγματικά, δίχως εκείνη την τυπική διαδικασία. Οι παράγοντες και οι νεολαίες των δύο συλλόγων δέθηκαν ψυχικά και προγραμματίσαν νέες γόνιμες πολιτιστικές συναντήσεις.

Συγχαρητήρια και πάλι στο ευαισθητοποιημένο κοινό της Καλλιπεύκης και ευχόμαστε από καρδιάς κάθε επιτυχία στις εκδηλώσεις τους.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

Γιάννης Μιχαηλίδης

Ο Γ. Γραμματέας

Μιχάλης Γερασιμίδης"

Αναδημοσίευση: "ΛΑΟΣ", 2/8/2002

Επιστολές στον "Αργοναύτη"

Εν Μελβούρνη τη 1-6-02
Αγαπητέ Ιωάννη Μελετιδίδη,
Χαίρε εν Κυρίω.

Είμαι κι εγώ συνδρομητής του "Αργοναύτη". Κατάγομαι από την Κοζάνη. Διαβάζουμε όλα τα κείμενα σου που δημοσιεύετε στον "Αργοναύτη". Στο τελευταίο που λάβαμε διαβάζουμε το χορό που κάνατε στις 9 Μαρτίου. Μας συγκίνησε. Θα θέλαμε να βρεθούμε κι εμείς εκεί. Γνωρίζουμε τον Παπα - Μανώλη τον γιο του, Κώστα και τις κόρες του. Αν ρωτήσετε τον Κώστα ποιος είναι ο Τάσος Τσεπραϊλίδης θα σας πει. Ηταν εδώ στην Αυστραλία πριν λίγα χρόνια.

Αυτό που θέλω από σας ακόμα παρακαλώ πολύ αν έχετε βγάλει βίντεο από το χορό σας.

Θα θέλαμε να το δούμε κι εμείς. Στείλτε μας μια κασέτα. Ευχαριστώ πολύ.

Χαιρετώ και πάλι με αγάπη

Τάσος Τσεπραϊλίδης

Σημ. "Αργοναύτη": Αγαπητέ συμπατριώτη μας, χαιρόμαστε για τα αγνά ποντιακά σας αισθήματα. Ευχαριστούμε για το έμβλημα των 200 δολαρίων. Σε ό,τι αφορά την κασέτα από το χορό είναι υποχρέωσή μας. Τους θερμούς χαιρετισμούς μας σ' όλους τους αγαπητούς συμπατριώτες μας και η Παναγία Σουμελά να είναι πάντα κοντά σας.

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ:

"Ένα ηχηρό παράδειγμα εθελοντισμού στα Ριζώματα Ημαθίας"

Για ένα αξιομίμητο παράδειγμα στο Ριζώματα κάνει λόγο το Δ.Σ. στην Εύξεινο Λέσχη Βέροιας στο παρακάτω δημοσίευμα:

"Στα χρόνια μας το καλό παράδειγμα περνάει, συνήθως αθόρυβα. Γεγονότα σημαντικά με ποιοτικό περιεχόμενο δεν αξιοποιούνται επαρκώς. Η προβολή τους θεωρείται ασύμφορη, γιατί δεν "πουλάνε". Και όντως έτσι είναι. Το ενδιαφέρον μας στρέφεται, κυρίως, στα μικρά και ασήμαντα, στα σκουπίδια της τηλεόρασης.

Η κατάντια μας αυτή είναι καρπός μεθοδευμένης προσπάθειας αποπροσανατολισμού που εξυπηρετεί λογιές - λογιές σκοτεινά συμφέροντα. Μας θέλουν βολικούς, ενδοτικούς δίχως ισχυρές αντιστάσεις. Και όμως υπάρχουν ακόμα στον τόπο μας ζωντανές δυνάμεις που αντιστέκονται και οραματίζονται μια κοινωνία ευαίσθητη με σωστές επιλογές. Και να ένα τέτοιο αξιομίμητο παράδειγμα. Η συγκρότηση εθελοντικού σώματος στον τομέα της πυρόσβεσης και ανάδρασης. Ακόμα και στα Πιέρια, όπου εδρεύει, ελάχιστοι το ξέρουν, ενώ θα έπρεπε σαν είδηση να σπάσει τις σθόνες των τηλεοράσεων. Είναι ελπιδοφόρο και αξιοπρόβλητο το γεγονός ότι νέοι από την Ελλάδα, την Ευρώπη προσφέρουν αφιλοκερδώς πολύτιμες υπηρεσίες την ώρα που το χρήμα ισοπεδώνει τις αιώνιες αξίες της ζωής. Το μετερίζι τους, τα λεγόμενα διεθνές εκπαιδευτικό κέντρο, δίπλα στα Ριζώματα, σε μια τοποθεσία (Πλατάνια) μοναδικής ομορφιάς λειτουργεί και σαν φάρος πολιτισμού. Δεν θα σταθούμε στις μαγευτικές εγκαταστάσεις ούτε στον εξοπλισμό που διαθέτει.

Έχουμε όμως χρέος να φέρουμε στο φως με τη βοήθεια του φιλόξενου τοπικού τύπου να αξιολογήσουμε το συγκεκριμένο παράδειγμα εθελοντισμού που αποτελεί άσπρη ελπίδα σε μια μίζερη εποχή σαν την δική μας.

Αλλά τι να πούμε εμείς για τα παιδιά αυτά που στελεχώνουν ένα τέτοιο κέντρο μοναδικό στο είδος του όχι μόνο στον ελλαδικό αλλά και στον ευρωπαϊκό χώρο.

Έμπρακτα, με το ψυχικό τους μεγαλείο, μας κάνουν να ντρεπόμαστε. Ζεστά την ώρα των εγκαινίων του κέντρου (10 Αυγούστου) ήταν τα λόγια του Μητροπολίτη μας, του αρχηγού του Σώματος κ. Σαχινίδη, του αντιπροσώπου της πολιτικής προστασίας και του φίλου Δημάρχου κ. Γιάννη Δάλλα. Όλοι τους τόνισαν το βαθύτερο νόημα της ανυστερόβουλης προσφοράς στα κοινά. Είναι μια στάση ζωής που ευαισθητοποιεί τον άνθρωπο και ανοίγει το δρόμο για μια καλύτερη κοινωνία. Τα ορεινά Πιέρια, μια κιβωτός των ελληνικών παραδόσεων, μας έδωσαν ένα καλό μάθημα.

Ευχαριστούμε τον Δήμαρχο Μακεδονίδος κ. Γιάννη Δάλλα για την πρόσκληση και του ευχόμαστε πολλές πολλές επιτυχίες στο έργο του.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

Γιάννης Μιχαηλίδης

Ο Γ. Γραμματέας

Μιχάλης Γερασιμίδης"

Η Ρωμανία
κι' αν επέρασε
ανθεί και
φέρει κι' άλλο

ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ ΤΗΣ ΠΟΝΤΙΑΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

Του κ. Ανδρέα Ελ. Ταταρίδη

Έχω γίνει βαρετός να επαναλαμβάνω τα ίδια και τα ίδια, αλλά δεν γίνεται διαφορετικά! Διότι η αλήθεια πρέπει να λέγεται, όσο πικρή κι αν είναι!..

Και η αλήθεια, εν προκειμένω, είναι μία: οι Πόντιοι του βορειοελλαδικού χώρου (και ιδιαίτερα του Μακεδονικού χώρου) μας βγάζουν... ασπροπρόσωπους εμάς τους Πόντιους του Νότου.

Αλλά επειδή ισχυριζόμαστε ότι μιλάμε την γλώσσα της αλήθειας, πρέπει να πούμε και τούτο: στην Μακεδονία υπάρχει διάσπαρτο (αλλά συμπαγές) το ποντιακό στοιχείο. Και όχι μόνο τούτο, αλλά και οι περισσότεροι ποντιακοί σύλλογοι στην Μακεδονία έχουν τις έδρες τους!

Φυσικά σύλλογος σημαίνει δράση, σημαίνει κίνηση, σημαίνει τήρηση των ποντιακών θεσμών, ήτοι: γλώσσας, χορού, θεάτρου, εθίμων με άλλα λόγια τήρηση της ποντιακής παράδοσης.

Κι αυτά όλα τα επιτυγχάνουν οι σύλλογοι "μας" χάρη στα "φυτώρια" που καλλιεργούν ο καθένας στον χώρο του. Δηλαδή, οι μεγάλοι σε ηλικία προσπαθούν να μεταδώσουν στα παιδιά τους και στα εγγόνια τους ΟΛΑ τα παραπάνω!

Κι έτσι επιτυγχάνεται η μεταλαμπάδευση της ποντιακής παράδοσης από γενιά σε γενιά!

Όταν, λοιπόν, οι ποντιακοί σύλλογοι φροντίζουν (και κατά μέγιστο ποσοστό το επιτυγχάνουν!) να εμφυσήσουν στα ποντιακά νιάτα την ποντιακή ιδέα, τότε τα νιάτα αυτά γίνονται εγγυητές της συνέχισης της παράδοσής μας.

**

Έκανα αυτήν την εισαγωγή, για να μην μπώ... απότομα στο θέμα μου. Και το θέμα μου είναι οι ποντιακοί χοροί που απόλαυσα - πού; - εδώ στη Ζάκυνθο και πέρυσι και φέτος. Πέρσι, το Μουσικοχορευτικό συγκρότημα (αγόρια - κορίτσια) του συλλόγου "Η Καλλιθέα" Βέροιας, έλαβε μέρος, μαζί με άλλα συγκροτήματα, στην εκδήλωση "Σουλάτσο στην παράδοση", μερίμνη του Ζακυνθινού συλλόγου "Υακίνθη". Φέτος, το ίδιο μουσικοχορευτικό συγκρότημα της Βέροιας έλαβε μέρος στις γιορτές για την επέτειο της Ένωσης της Επτανήσου με την Ελλάδα, μαζί φυσικά και με άλλα συγκροτήματα από Άρτα, Καρπενήσι, Φλώρινα, Χίο, Χανιά, μερίμνη της Τοπικής Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Και το "κακό"... τρίτωσε! Φέτος πάλι, στις 21-8-2002, το μουσικοχορευτικό συγκρότημα (18 κορίτσια και 8 αγόρια) του συλλόγου Ποντίων Πολυκάστρου Κιλκίς "Οι Ακρίτες" κλήθηκε από τον πολιτιστικό σύλλογο Σαρακινάδου Ζακύνθου και από κοινού παρουσίασαν ένα δίωρο πρόγραμμα με Ζακυνθινούς και Ποντιακούς χορούς! Οι Ζακυνθινοί χοροί δεν είχαν τίποτε το ιδιαίτερο. Στρωτοί, απαλοί, αργόσυρτοι! Αντίθετα, οι Ποντιακοί είχαν παλμό, ζωηράδα, συγχρονισμένες κινήσεις, κάτι το εξεγερτικό, που σε παρέσυρε σε ενθουσιασμό και χειροκρότημα.

Ιδίως εκείνη τη Σέρρα ήταν το κάτι άλλο! Κυριολεκτικά "σπάσανε" τα χέρια μας από το χειροκρότημα! Και πάλ' ότι ο χώρος (πλ. Της Κοινότητας Πλάνου) έβριθε από κοσμοπολίτικο διάκοσμο και "ύφος" καθ' ότι τουριστικό το μέρος, εν τούτοις, όσοι παρευρέθησαν, έφυγαν κατενθουσιασμένοι για το ό,τι συναρπαστικό παρουσίασαν τα ποντιόπουλα του Πολυκάστρου Κιλκίς.

**

Να γιατί λέω και ξαναλέω ότι οι Πόντιοι του βορειοελλαδικού χώρου μας βγάζουν... ασπροπρόσωποι με τους συλλόγους τους! Ξέρουν να δημιουργούν ταλέντα, ξέρουν να "καλλιεργούν" την αγάπη της ποντιακής νεολαίας προς τα δικά "μας" δρώμενα.

Και από αυτής της πλευράς είναι κατά πάντα αξιέπαινοι αυτοί οι Σύλλογοι, διότι σε μια πολλή - πολλή άσχημη εποχή, όπου επικράτησε, δυστυχώς, ο ξενόφερτος τρόπος ζωής παντού (και ιδίως στις ψυχαγωγικές προτιμήσεις των νέων μας) οι διοικούντες τους εν λόγω Σύλλογους μαθαίνουν τα νιάτα της δικαιοδοσίας των, να σέβονται την ποντιακή παράδοση και να την συνεχίζουν στα παλιά πρότυπα! Με αγάπη και ζήλο!..

**

Κάποτε ο μακαρίτης Ιορδάνης Παμπούκης, φιλόλογος και συγγραφέας, είχε πει εκείνη το περίφημο, που έμεινε ως υποθήκη για τους επερχόμενους: "Η ποντιακή γλώσσα δεν έχει το κουράγιο να πεθάνει". Παναφράζοντας την ποντιακή γλώσσα δεν έχει τη κουράγιο να πεθάνει!..

Όταν βλέπει κανείς κορίτσια κι αγόρια, με τις παραδοσιακές στολές τους, να χορεύουν με τη συνοδεία κεμεντζέ και νταουλίου, τόσο καμαρωτά και τέλεια τους ποντιακούς μας χορούς, έ, τότε ασφαλώς και οι χοροί "μας" δεν πρόκειται να πεθάνουν!

Κι αυτό το οφείλουμε σε μεγάλο βαθμό στους ποντιακούς συλλόγους, μεγάλους και μικρούς, που δρουν αθόρυβα και δημιουργικά εντός, αλλά και εκτός Ελλάδος!..

Εγκαινιάστηκε από το Νομάρχη το νέο πάρκο στο Κωστοχώρι

✓ Θα εξεταστεί και το αίτημα επέκτασής του

✓ Δημοπρατήθηκε με ασφαλτόστρωση Κωστοχωρίου - Σελίου

Τα εγκαίνια του πάρκου στη θέση "Πλατάνι" του οικισμού Κωστοχωρίου του Δήμου Δοβρά έκανε την Τρίτη 6 Αυγούστου ο Νομάρχης Ημαθίας κ. Γιάννης Σπάρτσης.

Την τελετή των εγκαινίων έκανε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων. Παρόντες ήταν μεταξύ άλλων ο Δήμαρχος Δοβρά κ. Χατζηγεωργίου, ο Βοηθός Νομάρχης κ. Σιδηρόπουλος, νομαρχιακοί και δημοτικοί σύμβουλοι, καθώς και κάτοικοι του οικισμού.

Μετά την τελετή ο Νομάρχης κ. Σπάρτσης ανέφερε μεταξύ άλλων ότι το μικρό αλλά όμορφο και χρήσιμο έργο έγινε έπειτα από αίτημα του Εκπολιτιστικού Τουριστικού Ομίλου Κωστοχωρίου, στο οποίο η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση δεν μπορούσε να αρνηθεί. Δεσμεύθηκε ότι με τις τεχνικές υπηρεσίες και σε συνεργασία με το Δήμο Δοβρά θα εξετασθεί το αίτημα της επέκτασης του πάρκου με παράλληλη διαμόρφωση του δρόμου εισόδου στον οικισμό.

Τόνισε επίσης ότι ήδη δημοπρατήθηκε ο δρόμος από το Κωστοχώρι για το Σέλι και σύντομα θα ξεκινήσει. Στη συνέχεια αναφέρθηκε στις ευκαιρίες που ανοίγονται στους κατοίκους του Κωστοχωρίου μέσα από το πρόγραμμα Leader+ και το ολοκληρωμένο σχέδιο ανάπτυξης του όγκου του Ανατολικού Βερμίου, αφού Κωστοχώρι και Φυτειά από το Δήμο Δοβρά είναι στην περιοχή παρέμβασης.

Αναδημοσίευση: "ΛΑΟΣ", 8-8-2002

Σημ. "Αργοναύτη": Το Κωστοχώρι είναι ένα από τα αμιγή ποντιακά χωριά του Ν. Ημαθίας, που δημιουργήθηκε από ξεριζωμένους Πόντιους. Είναι από τα πιο ωραία παραθεριστικά κέντρα με ωραίους ανθρώπους, που κρατούν τις ποντιακές παραδόσεις.

Ακόμα το Κωστοχώρι σαν τοπωνύμιο είναι φορτωμένο με ιστορικές μνήμες. Αυτές τις μνήμες φιλοδοξεί ο δραστήριος Εκπολιτιστικός - Τουριστικός Όμιλος Κωστοχωρίου να ανιστορήσει μέσα από ειδική έκδοσή του.

Θα είναι μια προσφορά στην τοπική μας ιστορία.

Από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας Τα αποκαλυπτήρια του μνημείου της Ποντιακής Γενοκτονίας

Κάτω από άσπρες καιρικές συνθήκες, την Κυριακή 26 Μαΐου 2002, συνεπής στην ώρα του, στις 10.30 το πρωί, έφτασε στην Αλεξάνδρεια Ημαθίας ο πρόεδρος της ελληνικής δημοκρατίας κ. Κωστής Στεφανόπουλος. Σκοπός της επίσκεψής του ήταν να κάνει τα αποκαλυπτήρια του μνημείου της ποντιακής γενοκτονίας.

Στην είσοδο του ναού της Κοίμησης της Θεοτόκου, τον υποδέχτηκε ο μητροπολίτης Βέροιας - Νάουσας και Καμpanίας κ. Παντελεήμων, επικεφαλής του κλήρου, των τοπικών αρχών και πλήθους κόσμου.

Μετά τη δοξολογία, στην οποία χοροστάτησε ο σεβασμιώτατος μητροπολίτης κ. Παντελεήμων, ο ανώτατος άρχοντας της ελληνικής πολιτείας μετέβη στο δημαρχείο της πόλης. Εκεί, στην αίθουσα τελετών, σε επίσημη συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου, ανακηρύχθηκε επίτιμος δημότης Αλεξάνδρειας και του επιδόθηκε το χρυσό κλειδί της πόλης.

Στο χαιρετισμό του, ο δήμαρχος Αλεξάνδρειας κ. Δημούλης ανέφερε, μεταξύ άλλων, και τα εξής: "Με ενθουσιασμό και συγκίνηση σας καλωσορίζουμε στην καρδιά του μακεδονικού κάμπου, στην πρωτεύουσα του Ρουμλουκιού. Καλωσορίζουμε τον πρόεδρο που ενσαρκώνει τις αρετές της δημοκρατίας, που διδάσκει με τις πράξεις και την καθημερινή του συμπεριφορά, αποτελώντας για όλους εμάς πηγή έμπνευσης, αιτία ανάστασης, λόγο συμμετοχής, πρότυπο ήθους, υπόδειγμα δράσης, τύπο αρετών".

Κλείνοντας τον χαιρετισμό του, ο δήμαρχος είπε: "Ο πάντα επίκαιρος, ζεστός και διδακτικός λόγος σας, ο κρυστάλλινος βίος σας, ενεργοποιούν τους ευαίσθητους πολίτες, ενθαρρύνουν τη συμμετοχή και αποκαλύπτουν το μεγαλείο της ανιδιοτελούς προσφοράς".

Την ανακοίνωση της ομόφωνης απόφασης του δημοτικού συμβουλίου για την ανακήρυξη σε επίτιμο δημότη του κ. Στεφανόπουλου, έκανε ο δήμαρχος, ενώ ο πρόεδρος του Δ.Σ. κ. Στεφανάκης επέδωσε τη μπιρρόνη με το κείμενο της απόφασης.

Στο σύντομο λόγο του ο κ. Στεφανόπουλος, αφού ευχαρίστησε για την εξαιρετική τιμή που του έγινε, αναφέρθηκε στα εθνικά θέματα, υπογραμμίζοντας ότι "ο πολιτικός κόσμος δείχνει μια γενική σύμπτωση, η οποία, όμως, δεν αρκεί για να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες που υπάρχουν". Και συμπλήρωσε ότι "οι δυσκολίες προέρχονται από το γεγονός ότι έχουμε διαφορές με μια γειτονική χώρα και το μεγάλο πρόβλημα της Κύπρου, που ταλανίζει την Κύπρο και την Ελλάδα για 28 χρόνια". Για την κατάσταση στην Ελλάδα είπε ότι "στα 170 τόσα χρόνια του ελεύθερου πολιτικού βίου των Ελλήνων, σήμερα διανύουμε την πιο καλή, την πιο αποδοτική πορεία της πολιτικής ζωής".

Στον χώρο του μνημείου εψάλη επιμνημόσυνη δέηση από τον μητροπολίτη κ. Παντελεήμονα. Για τη γενοκτονία μίλησαν ο δήμαρχος κ. Δημούλης και ο δικηγόρος κ. Ιωάννης Αποστολίδης. Με τις ευχαριστίες προς τους τοπικούς φορείς που ανταποκρίθηκαν στην επιθυμία των Ποντίων για το μνημείο της γενοκτονίας, τελείωσαν οι ομιλίες με τον πρόεδρο του Συλλόγου Ποντίων Αλεξάνδρειας και Περιχώρων κ. Ουσταμασιόη.

Ακολούθησαν τα αποκαλυπτήρια του μνημείου από τον πρόεδρο της δημοκρατίας, ενώ άγημα στρατού απέδιδε τιμές, υπό τους ήχους της στρατιωτικής μπάντας του Β' Σ.Σ. Η τελετή τελείωσε με ποντιακούς χορούς από το χορευτικό του συλλόγου.

Στη συνέχεια, ο πρόεδρος της δημοκρατίας επισκέφτηκε την ιστορική μονή Παναγίας Δοβρά, συνοδευόμενος από όλους τους εκπροσώπους φορέων και αρχών του τόπου. Εκεί τον υποδέχτηκε ο μητροπολίτης κ. Παντελεήμων, μαζί με τους μοναχούς της ιερής μονής, και του απένειμε τον Χρυσό Σταυρό του Αποστόλου Παύλου. Στην προσφώνησή του, ο σεβασμιώτατος είπε: "Εξοχότατε κ. Πρόεδρε. Με αισθήματα εξαιρετού τιμής, χαράς και αγάπης, σας υποδεχόμαστε, όχι μόνον ως τον πρώτο πολίτη της πατρίδας μας, αλλά και ως έναν ευλαβή προσκυνητή και λάτρη της ιστορίας της. Γι' αυτό και αισθανόμαστε ιδιαίτερη χαρά και τιμή που σήμερα σας υποδεχόμαστε σε έναν τόπο γεμάτο από ιστορία και μνήμες. Και θεωρούμε την επίσκεψή σας στην ιερά μονή της Παναγίας Δοβρά ως ένα προσκύνημα σ' ένα τόπο στον οποίο οι ψαλμωδίες των μοναχών αναμίχθηκαν, όταν η ανάγκη το επέβαλε, με κλαγγές των όσων, ο καπνός του λιθναίου με τους καπνούς της φωτιάς που έκαψε το μοναστήρι και τα δάκρυα της προσευχής, με το αίμα που χύθηκε για χάρη της ελευθερίας και ανεξαρτησίας της Μακεδονίας μας".

Ακολούθησε ξενάγηση του προέδρου της δημοκρατίας στους χώρους της ιερής μονής από τον σεβασμιώτατο. Ο κ. Στεφανόπουλος εξέφρασε τον θαυμασμό του για το έργο που επιτελείται στην ιερά μονή, κυρίως από νέους ανθρώπους που αφιέρωσαν τη ζωή τους στα ιδανικά του μοναχικού βίου.

Στο αρχοντάρι της μονής ο ηγούμενος πρόσφερε στον πρόεδρο μια εικόνα της Ζωοδόχου Πηγής, που φιλοτεχνήθηκε στην Κωνσταντινούπολη.

Οι εκδηλώσεις της ημέρας έκλεισαν με επίσημο γεύμα στην τραπεζαρία από τον σεβασμιώτατο. Εκεί, τον πρόεδρο προσφώνησε ο δήμαρχος Αλεξάνδρειας κ. Ι. Δημούλης.

Τις εκδηλώσεις τίμησαν με την παρουσία τους, ο υπουργός δημοσίας τάξης Μιχ. Χρυσοχοϊδης, οι βουλευτές του νομού Ημαθίας κ. Γικάνογλου, Φωτιάδης και Χαλκίδης, ο διοικητής του Β' ΣΣ κ. Ν. Ντάβας συνοδευόμενος από ανωτάτους αξιωματικούς, ο διοικητής της αστυνομίας Ημαθίας, ο νομάρχης κ. Ι. Σπάρτης, ο δήμαρχος Βέροιας κ. Ι. Χασιώτης, δημοτικοί και νομαρχιακοί σύμβουλοι, εκπρόσωποι υπηρεσιών και φορέων κ.α. Από το Σωματείο "Παναγία Σουμλελά" παρέστη ο σύμβουλος κ. Παναγ. Παπαδόπουλος.

Αναδημοσίευση: "Ποντιακή Εστία"
Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος 2002

Κρίσεις και σκέψεις Ο Άγιος της Παιδείας

Γράφει ο Ορέστης Σιδηρόπουλος

Ενας φωτισμένος ιεράρχης, ο Γερβάσιος Σουμελιδης, έζησε στον Πόντο μέχρι τις αρχές του εικοστού αιώνα και κάλυψε μισό αιώνα δημιουργικής προσφοράς. Ενας ιεράρχης που σφράγισε με την παρουσία του την πιο λαμπρή περίοδο της εκπαίδευσης σ' όλη την περιοχή της Χαλδίας. Ενας ιεράρχης που εξαιτίας της προσφοράς του αυτής ανταποκρίνεται απόλυτα στον χαρακτηρισμό "ο Άγιος της Παιδείας".

Την εκκλησιαστική αυτή φυσιογνωμία, ανέσυρε από τα βάθη των ιστορικών δεδομένων, ο εξαιρετος εκπαιδευτικός Φώτης Κουτσουπιός, διδάκτορας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου, στα πλαίσια μιας μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας του ίδιου Πανεπιστημίου. Είναι μία αριστοτεχνική ντοκουμένταρισμένη ιστορική συγγραφή, με όλα τα στοιχεία ενός επιστημονικού πονήματος που χαρακτηρίζει τον έμπειρο χειριστή του λόγου.

Διάβασα τις 235 σελίδες του βιβλίου σχεδόν απνευστί. Εξήσα ως αναγνώστης όλες τις προσπάθειες κι όλες τις αγωνίες του σεπτού ιεράρχη. Ταξίδεψα μαζί του στις πασίγνωστες και ένδοξες επαρχίες της Ποντιακής αυτής περιοχής που φέρει το όνομα Χαλδία και που αποτελεί την εστία των προγόνων μου και τόπο καταγωγής κορυφαίων προσωπικοτήτων. Στάθηκα δίπλα του στην έδρα της Μητρόπολής του, στην ευλογημένη Αργυρούπολη από όπου ξεκίνησε το θαυμάσιο εκπαιδευτικό του έργο.

Δε θα διεξέλθω το βίο του Γερβασίου, όπως αυτός εμφανίζεται στο βιβλίο του Φώτη Κουτσουπιό. Είναι άλλωστε τόσο καλογραμμένα και τόσο παραστατικά διατυπωμένα τα περιστατικά της ζωής του, που ο κάθε αναγνώστης θα τα κάνει κτήμα του με την πρώτη ανάγνωση.

Θα μείνω μόνο σε κάποια από τα περιστατικά αυτά που είναι χαρακτηριστικά της φυσιογνωμίας του μητροπολίτη Γερβασίου και αναδεικνύουν την ευφυΐα και τα ηγετικά στοιχεία του Προκαθήμενου της Χαλδίας:

Όταν η εκλογή του στο μητροπολιτικό θρόνο έγινε αντικείμενο διένεξης και επέφερε διχαστικές καταστάσεις, ο Γερβάσιος στάθηκε στο ύψος των περιστάσεων. Αντιλαμβάνόμενος την αξία των ανθρώπων που αντιμετώπιζε την εκλογή του, εγκατέλειψε κάθε κίνηση αντιπαράθεσης.

Γνώριζε πολύ καλά πως το έργο που φιλοδοξούσε να επιτελέσει, περνούσε μέσα από τη συνεργασία με τους ανθρώπους αυτούς και τους πλησίασε, παραμερίζοντας τις όποιες δυσανεκτικότητες που προκάλεσε η συμπεριφορά τους. Ετσι προέκυψε η συνεργασία του με τον Γεώργιο Κυριακίδη που τόσο επωφελής υπήρξε για την παιδεία.

Κι ένα ακόμη: Όταν οι αδήριτες οικονομικές ανάγκες φάνηκε να οδηγούν στην υποβάθμιση της λειτουργίας των σχολείων, δε δίστασε να εκποιήσει τα τιμαλφή της εκκλησίας (προσφορές και τάματα των πιστών) και να τα μετατρέψει σε προσοδοφόρες για τα σχολεία επενδύσεις.

Η παιδεία στη Χαλδία οφείλει πολλά στον μητροπολίτη Γερβάσιο Σουμελιδή. Ο ίδιος την υπηρέτησε με αυταπάρνηση και μεθοδικότητα, συνεργαζόμενος άριστα με τον έτερο μεγάλο άνδρα της Χαλδίας, τον Γεώργιο Κυριακίδη. Με την ίδια άλλωστε αυταπάρνηση πρόσφερε τον εαυτό του και στα ιερατικά του καθήκοντα. Απαλλαγμένος από κάθε ιδιοτέλεια κοιμήθηκε σε ηλικία 86 ετών, εγκαταλείποντας στο χρηματοκιβώτιό του, για τις ανάγκες της εκφοράς του 44 χρυσές λίρες. Όσα δηλαδή ήσαν και τα έτη της ποιμαντορικής του παρουσίας.

Αναδημοσίευση: "ΛΑΟΣ", 1-6-2002

Μεταφορά στην Ελλάδα ιερών κειμηλίων από τον Πόντο

Μαρτυρία ενός πρόσφυγα

Στις 30 Ιανουαρίου 1923 οι Ελ. Βενιζέλος και Ισμέτ Ινονού υπογράψαν τη "Σύμβαση περί ανταλλαγής Ελληνοτουρκικών πληθυσμών" για την κινητή περιουσία των ανταλλαξίμων η Σύμβαση όριζε: "Οι μετανάστες - έτσι η Σύμβαση ονόμαζε τους πρόσφυγες - είναι ελεύθεροι να συναποκομίσουν ή μεταφέρουν την πάσης φύσεως κινητή περιουσία. Σε περίπτωση που δεν μπορούν οι τοπικές αρχές υποχρεούνται να καθορίσουν την αξία της κινητής περιουσίας που αφήναν πίσω με τη σύμφωνη γνώμη παρισταμένου μετανάστη". Το σχετικό αυτό άρθρο της Σύμβασης για την τύχη της κινητής περιουσίας των ανταλλαξίμων ίσχυσε για τους Τούρκους, διότι η αναχώρησή τους από την ελληνική επικράτεια άρχισε μετά την υπογραφή της Σύμβασης.

Πήραν μαζί τους, ό,τι ήθελαν από την κινητή περιουσία τους και καταγράφηκε η αξία αυτής που άφησαν πίσω τους υπό την επίβλεψη της Μικτής Επιτροπής που όριζε η Σύμβαση (4 Έλληνες, 4 Τούρκοι, 2 μέλη της Κοινωνίας των Εθνών). Για τους Έλληνες όμως όχι, γιατί ήδη από το 1914, με την έκρηξη του β' παγκοσμίου πολέμου, άρχισαν να διώκονται και να φτάνουν στην Ελλάδα με την "ψυχή στα δόντια" όσοι διέφυγαν τον θάνατο και όταν υπογράφηκε η Σύμβαση η Τουρκία είχε εκδιώξει από το έδαφός της περί το ένα εκατομμύριο Έλληνες, ενώ περί τις εκατόν ογδόντα χιλιάδες περιπλανιόντουσαν στα βουνά. Η υπογραφή της Σύμβασης αποσκοπούσε στο να σώσει τους τελευταίους, που αλλιώς θα αφανίζονταν.

Την εγγύηση του άρθρου αυτού της Σύμβασης εκμεταλλεύτηκαν οι κάτοικοι του χωριού Λίτσασσας Νικόπολης του Πόντου, που έφυγαν από τις εστίες τους με την τελευταία αποστολή ανταλλαξίμων το 1914, για να μεταφέρουν στην Ελλάδα ιερά κειμήλια. Τη μαρτυρία μας τη δίνει ο πρόσφυγας Παν. Ποτουρίδης. Γράφει στο χειρόγραφο του βιβλίο με τον τίτλο "ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΝΘΥΜΗΜΑΤΑ", φωτοτυπημένο αντίγραφο του οποίου έχω στα χέρια μου:

"Εμείς οι Νικοπολίτες που κατοικούσαμε στα βάθη της Τουρκίας, με ομόφωνη απόφαση της δημογεροντίας του χωριού μας Λίτσασσας της Νικόπολης του Πόντου, αποφασίσαμε με όλη την προσφυγική μας ταλαιπωρία και δυστυχία, να μεταφέρουμε μαζί μας εικόνες, το ιερό τέμπλο και άλλα εκκλησιαστικά είδη του ναού Αγ. Γεωργίου του χωριού μας στη μητέρα Ελλάδα, για να

μην αφήσουμε να ποδοπατηθούν τα ιερά χριστιανικά κειμήλια των προγόνων μας από τους Τούρκους.

Τα συσκευάσαμε σε 17 κιβώτια με την συνδρομή των κατοίκων και τα μεταφέραμε στην παραλία της Κερασούντας, σε απόσταση 200 χιλιομέτρων. Από εκεί τα φορτώσαμε στο πλοίο "Αρχιπέλαγος" και τα φέραμε μαζί μας μέχρι τη Θεσ/νίκη. Μετά παρέλευση δύο μηνών μαζί με αρκετές οικογένειες από τα γειτονικά χωριά Λίτσασσα, Ασαρτσούκ και Κεϊλίκας της Νικόπολης Πόντου μεταφέρθηκαν στο χωριό Κασιτέρα Σαππών Ροδόπης. Μεταπολεμικά με το μέτρο της "εκκένωσης" παραμεθορίων χωριών προς τα αστικά κέντρα" κατέληξαν οριστικά στις Σάππες και χρησιμοποιήθηκαν για τις ανάγκες του νεότερου ναού Αγ. Κωνσταντίνου των Σαππών".

Η μαρτυρία επιβεβαιώθηκε. Κατά το οδοιπορικό μας στον Πόντο τον Αύγουστο του 1998 βρήκαμε στη Λίτσασσα το ιερό ναό του Αγ. Γεωργίου. Εξωτερικά ήταν σχετικά σε καλή κατάσταση. Αντί κεραμίδια η σκεπή καλύπτονταν με λαμαρίνες για να γλιστρούν τα χιόνια, που πέφτουν άφθονα στην περιοχή το χειμώνα. Εσωτερικά ήταν απογυμνωμένος από τέμπλο, άμβωνα, δεσποτικό θρόνο και εικόνες, χωρίς να φαίνονται ίχνη καταστροφικής μανίας. Οι μαρμαρίνοι κίονες κορινθιακού ρυθμού με μπλε κιονόκρανα, τα ελάχιστα διασωθέντα δείγματα τοιχογραφίας (άγγελοι, ενθέμια κ.λπ) η όλη αρχιτεκτονική δομή δηλώνουν την παλαιά λαμπρότητά του.

Στο γυναικωνίτη ήταν γραμμένα ονόματα κατοίκων με τις χρονολογίες 1923 και 1924, που δείχνουν ότι θέλησαν να αφήσουν τα ίχνη τους λίγο πριν από την αναχώρησή τους με την ανταλλαγή. Κατά την επιστροφή μας περάσαμε από τις Σάππες και είδαμε στο ναό του Αγ. Κωνσταντίνου το ιερό τέμπλο, τον άμβωνα, το δεσποτικό θρόνο και εικόνες αξίας που όπως μας επιβεβαίωσε ο νεωκόρος του ναού προέρχονται από τη Λίτσασσα Νικόπολης του Πόντου. Ετσι τα "ιερά κειμήλια δεν ποδοπατήθηκαν από τους Τούρκους" κατά το σκεπτικό απόφασης της μεταφοράς τους στην Ελλάδα της δημογεροντίας των Λιτσασιανών, που ο ναός τους σήμερα χρησιμοποιείται ως αχυρώνας από τον Τούρκο ιδιοκτήτη του.

Νίκος Εμμανουηλίδης
Φιλολόγος - Τ. Λυκειάρχης
Συγγραφέας

ΟΙ ΑΡΚΑΔΕΣ ΠΡΟΜΑΧΟΥΝΤΕΣ ΙΔΡΥΣΑΝ ΔΥΟ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΕΣ

Αρκάδων η πρωτεύουσα, στα χρόνια τα αρχαία ήταν η Λυκόσουρα κι ύστερα η Τεγέα. Η Τρίτη κι υστερότερη, ήταν η Τραπεζούντα όπου δεχόταν προθυμα, κάθε οδοιπορούντα. Στου Αλφειού του ποταμού, την όχθη ήταν χτισμένη για την φιλοξενία της, ήταν ξακουσμένη. Είχε κατοίκους βλοσυρούς κι αγέρωχους πολίτες π' αρνήθηκαν να ενταχθούν, στους Μεγαλοπολίτες. Ήσαν πολύ ατίθασα και επηρμένα όντα το σχέδιο δεν σεβάστηκαν, τρανού Επαμεινώνδα. Ευθύς μόλις ιδρύθηκε, η Πόλη η Μεγάλη οι Τραπεζούντιοι σήκωσαν, αντίστασης κεφάλι. Δεν ήθελαν να αποδεχτούν, τη νέα πολιτεία, γι' αυτούς κατηγορήσαν, για στάση κι αλητεία. Αρκάδες οι ενωσιακοί, είχαν πολύ θυμώσει πολλούς απ' τους απείθαρχους, τους είχαν εξοντώσει. Τέλος, οι επιζήσαντες, για να μην υποκύψουν προτίμησαν την πόλη τους, να την εγκαταλείψουν. Συναποφάσισαν λοιπόν, όλοι να μετοικήσουν, στον Πόντο τον αλαργινό, να παν να κατοικήσουν. Κάποιοι απ' τους προγόνους τους, άφησαν την εστία πήγαν στη Μαύρη Θάλασσα κι ίδρυσαν αποικία. Τα τέκνα κείνα τα παλιά, παράδοση τηρούντα τη νέα τη πατρίδα τους, την είπαν Τραπεζούντα. Οι τωρινοί κατέβηκαν και στα καράβια μπήκαν ρίξαν πέτρα πίσω τους και στην Ασία βγήκαν. Τ' αδέρφια τους, τους δέχτηκαν, με ανοιχτές αγκάλες αφού της γης της μητρικής, ήσαν καταβολάδες. Κι η Τραπεζούς μεγάλωνε κι άπλωνε τα κλαδιά της χαιρόταν και καμάρωνε, τα εκλεκτά παιδιά της. Κι όταν εκεί ο Ξενοφών, με τους Μυρίους φθάνει φιλοξενίας εκλεκτής κι ομόθυμης τυγχάνει. Ξέρουμε πως στη στρατιά, εκείνη των Μυρίων Αρκάδες ήσαν αρκετοί, ζώντες πλανήτα βίον. Οι Τραπεζούντιοι δέχτηκαν, αυτούς κι όλους τους άλλους οπλίτες κι αξιωματικούς, άσημους και μεγάλους. Τους πρόσφεραν κριθάλευρα, τους έσφαξαν μοσχάρια τους κέρασαν μαύρο κρασί, τους έψησαν και ψάρια. Κι αφού τους φιλοξένησαν, πλούσια στ' αρχοντικό τους θερμά τους κατευόδωσαν και πήγαν στο καλό τους. Οι σημερινοί οι Πόντιοι, είναι παιδιά δικά μας Προέρχοντ' απ' τα σπλάχνα μας, τα πατρογονικά μας. Νόμος παλιός αδήριτος, κάνει την ιστορία να έχει απαρέγκλιτα, αμφίδρομη πορεία. Στελέχη κυβερνητικά, αν είν' ορθοφρονούντα ας σπεύσουν να ιδρύσουνε, μια Τρίτη Τραπεζούντα. Στα ίχνη της τα' αρκαδικά, εκεί να την ιδρύσουν Παλινοστούντες αδελφούς, να αποκαταστήσουν. Αυτό ζητάει η φρόνηση και η δικαιοσύνη το απαιτεί η λογική και η αδελοφροσύνη!

Χρυσόστομος Κριμπίας Συντ/χος Δάσκαλος, Αρκάς Αθήνα
Αναδημοσίευση: Βυρωνικοί Παλμοί, Μάιος 2002

Του κ. Ανδρέα Ελ. Ταταρίδη

Όταν κάποιος γράφει επαινετικά για τον τόπο καταγωγής σου και τους κατοίκους του, χωρίς να έχει σχέση ούτε με τον τόπο ούτε με τους ανθρώπους του, επόμενο είναι να νιώθεις ευχαρίστηση και υπερηφάνεια. Αλλά και συγκίνηση. Ακριβώς έτσι ένιωσα κι εγώ, διαβάζοντας στην αγαπητή "ΑΥΓΗ" (3-6-2002) το σύντομο αλλά περιεκτικό άρθρο "ΠΟΝΤΙΟΙ" του τακτικού συνεργάτη της "Α" κ. Ανδρέα Π. Τσίρου, συντ. δασκάλου, άρθρο το οποίο ξεχειλίζει από αγάπη και επαίνους για τους πολύπαθους Ποντίους. Ως ποντιακής καταγωγής που είμαι, εκφράζω δημόσια ευγνωμόνες ευχαριστίες στον άγνωστό μου φίλο - Πόντιο συνέλληνα κ. Α. Π. Τσίρο, και του εύχομαι κάθε καλό στη ζωή του. Δράττομαι δε της ευκαιρίας να πω τούτο: Βέβαια υπάρχουν τα σαχλά "ποντιακά ανέκδοτα" που τόσο αδικούν τους Ποντίους, αλλά εις αντίβαρο τούτων υπάρχουν αναρίθμητα φίλο - Ποντιακά άρθρα δημοσιευμένα στον ελληνικό Τύπο (Ημερήσιο και περιοδικό), καθώς και βιβλία φίλο - Ποντιακού περιεχομένου, γραμμένα από μη Ποντίους, γηγενείς Έλληνες, ως αυτά που καταθέτω τους τίτλους των, ήτοι:

- 1) "Περιήγησις εις τον Πόντον", Κων. Παπαμιχαλόπουλου, Αθήνα 1975.
- 2) "Παναγία Σουμελά" Γούλας Παπαδημητρίου, Θεσσαλονίκης 1908.
- 3) "Η Τρίπολη του Πόντου", Τατιάνας Γηρίτση - Μιλλιέξ, Αθήνα 1976. Σημειωτέον το βιβλίο αυτό βραβεύτηκε (1978) από την

ΠΟΝΤΙΟΙ ΚΑΙ ΦΙΛΟ - ΠΟΝΤΙΟΙ

Ακαδημία Αθηνών.

4) "Ο Ελληνισμός του Πόντου" Στυλ. Ζούζουλα, Αθήνα 1982.

5) "Πόντος - Δόξα και Πόνος" του Πρωτ. Εμμανουήλ Σχοινιωτάκη, Αθήνα 1987.

6) "Η ανταλλαγή δώρων στην παραδοσιακή κοινωνία του Πόντου" Κων. Κονταξή, Ιωάννινα 1986, Σημ.: Το βιβλίο αυτό αποτέλεσε Διδακτορική Διατριβή του συγγραφέα, εγκριθείσα από την Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

7) "Ταξίδια στον Πόντο, την Πόλη και την Σμύρνη", Ανδρέα Καρκαβίτσα, Θεσσαλονίκης 1991.

8) "Από τον Πόντο στην Ελλάδα", Μαρίας Βεργέτη, Θεσσαλονίκης 1994.

9) "Πόντος - Ιστορική και φωτογραφική περιήγηση", Λίζας Εβερτ, Αθήνα 1995.

10) "Παναγία Σουμελά, Βασίλισσα του Πόντου και του Βερμίου", Ανδρέα Μπούτσικα, Αθήνα 1998.

11) "Πόντος, Γη των Τραντελλενων", Ιωάννη Ζαμπάρτα, Υποστρατήγου, Αθήνα 2001, Εκδοση του υπουργείου Εθν. Αμυνας.

Ας μείνουμε λοιπόν, στ' ανωτέρω κι ας ευχηθούμε, για λόγους, αν μ'η τι άλλο, εθνικής και φυλετικής ομοψυχίας, το φίλο - ποντιακό πνεύμα να υπάρχει πάντοτε εν εγρηγόρσει, μια και η γειτονική μας χώρα εξακολουθεί πεισματικά να μην αναγνωρίζει την Γενοκτονία των Ποντίων! Στο κάτω - κάτω, υποστηρίζοντας τους Ποντίους,

υποστηρίζουμε ομοδόξους ομοφίλους μας, που υπέστησαν τόσα δεινά κι όμως έμειναν σταθεροί, στην πίστη τους στην Μητέρα. Πατρίδα Ελλάδα!...

Ανδρέας Ελ. Ταταρίδης Ζάκυνθος
"ΑΥΓΗ" Πύργου 8/7/2002

"Στους φίλους μας Πόντιους"

Μεγάλη τιμή θεωρώ το να με χαρακτηρίζουν φίλο των Ποντίων "Φιλοπόντιο" ανθρώπων δικών μας, φυλής και ράτσας καταδικής μας. Είμαι περήφανος που γνωρίστηκα μέσω της "ΑΥΓΗΣ" Πύργου με τον κ. Ανδρέα Ταταρίδη, Πόντιο, κάτοικο Ζακύνθου. Τον ευχαριστώ θερμότατα για τα επαινετικά του λόγια. Θα αφιερώσω σ' αυτόν και σ' όλους τους φίλους μου Πόντιους αυτό το ποίημα. Ας με συγχωρέσουν όλοι για τις ατέλειές του. Είμαι ερασιτέχνης στον στίχο, αν μου επιτραπεί, να το λέω αυτό.

"Πόντιοι"

Τούρκοι κάταραμένοι
σιχαμερή φυλή,
να σβήσετε απ' το χάρτη,
σας πρέπει αυτοστιγμεί
Μας πήρατε τον Πόντο
Πατρίδα λατρευτή,
Σαμψούντα, Τραπεζούντα
κι αυτή την Κερασούντα
που' ταν ονομαστή.
Να ξεκληρίστε θέλτε

τον ποντιακό λαό,
δεν θα τα καταφέρετε,
είν' σίγουρο αυτό.

Ο Πόντος δεν ξεχνιέται,
όσο να θέλτε εσείς.
Εμείς θα 'αγωνιστούμε
να πάμε και ξανά
στον Πόντο τα νερά,
πουν 'να αγαπητά.

Μας αποδεκατίσατε,
βρώμικοι μπουνταλάδες,
αυτό δεν μας επτόησε
κι έτοιμοι είμαστε όλοι
πόλεμο να σας κάνουμε,
να μπούμε και στην Πόλη.

Χρόνια ογδόντα φύγανε,
δεν το ξεχνούμ' αυτό,
κακό μεγάλο γίνηκε
στον Ποντιακό λαό.

Εμείς εδώ που ήρθαμε
στη μάνα μας Ελλάδα
πολλαπλασιαστήκαμε
και πάλι έτοιμοι είμαστε
το αίμα να σας πιούμε,
νεκρούς, να σας ιδούμε.

Η Παναγία Σουμελά
πάντα θα μας βοηθάει
στις ρίζες να γυρίσουμε,
να βρούμε ό,τι αφήσαμε,
Πατρίδα π' αγαπάμε
ποτέ δεν την ξεχνάμε.

Ανδρέας Π. Τσίρος Σ. Διδάσκαλος
"ΑΥΓΗ" ΠΥΡΓΟΥ 29-7-2002